

**Олена СОЛОШЕНКО,**  
кандидат історичних наук,  
доцент кафедри теорії і методики  
викладання суспільно-правових дисциплін  
Харківський національний педагогічний  
університет імені Г.С.Сковороди,  
м. Харків, Україна

## **ГЕНДЕРНА СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА ЯК СКЛАДОВА ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ: ПРАВОВИЙ АСПЕКТ**

Початок ХХІ століття ознаменувався для України активною реалізацією гендерних цінностей в суспільстві. Ідеї гендерної рівноваги та гендерної демократії стали провідними в державній політиці на шляху євроінтеграції України. Першими кроками України на шляху вивчення та осмислення гендерної проблематики стало орієнтування на міжнародні документи, зокрема «Загальну декларацію прав людини» (1948 р.), «Декларацію про ліквідацію дискримінації у відношенні жінок» (1967 р.), «Конвенцію про ліквідацію усіх форм дискримінації по відношенню до жінок» (1979 р.) та інших.

Правове забезпечення гендерної рівності в Україні ґрунтується на статті 24 Конституції України, що гарантує громадянам рівні конституційні права і свободи та рівність перед законом [1]. Важливим кроком на шляху системної розбудови національного механізму гендерночутливого українського суспільства став Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», який ставив за мету досягнення паритетного становища жінок і чоловіків у всіх сферах життєдіяльності суспільства шляхом правового забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, ліквідації дискримінації за ознакою статі, усунення дисбалансу



між можливостями жінок і чоловіків реалізовувати рівні права тощо [2]. Саме цей закон став основоположним нормативно-правовим актом, який обумовив подальший процес реалізації державної стратегії забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків. Сучасне суспільство визначає широке коло гендерних проблем, які потребують нагального вирішення. Найгострішою соціальною проблемою є проблема домашнього насильства, жертвами якого стають як жінки, так і чоловіки. В 2018 р. було прийнято Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству». В межах його реалізації була розроблена «Концепція державної соціальної програми запобігання та протидії домашньому насильству та насильством за ознакою статі на період до 2025 р.». Програма передбачає ефективні очікувані результати, зокрема зростання довіри громадян до суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі; подолання психологічних та інших бар'єрів у прийнятті та реалізації рішень з приводу такого насильства; доступність і якість надання необхідних соціальних послуг особам, постраждалим від домашнього насильства, насильства за ознакою статі; підвищення рівня обізнаності населення з питань запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі тощо [3]. Варто зазначити, що з січня 2019 р. в Кримінальному кодексі України запроваджену статтю «Домашнє насильство» (ст. 126-1), яка передбачає покарання у вигляді позбавлення волі до 2 років.

У березні 2020 року Європейською комісією була затверджена «Стратегія гендерної рівності на 2020-2025 роки», якою керується європейська спільнота для формування гендерної політики. Україна, використовуючи пріоритетні вектори європейської гендерної політики продовжує поліпшення гендерного балансу в суспільстві.



Широкомасштабна російська військова агресія вивела гендерну складову українського суспільства на новий рівень. В серпні 2022 р. була схвалена «Державна стратегія забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року». Передбачено реалізацію стратегічних цілей щодо протидії усім формам насильства, у тому числі пов'язаному з конфліктом; забезпечення рівної участі жінок та чоловіків у різних сферах економічної діяльності, що створить підґрунтя для гальмування процесів росту рівня бідності населення, пов'язаних із агресією російської федерації в Україні тощо. Цей документ є важливим для забезпечення стійкості України, її відновлення та подальшого розвитку [4].

У грудні 2022 р., розуміючи важливість створення гендерносприятливих умов для сталого розвитку українського суспільства на шляху євроінтеграції, зокрема в сфері освіти, Кабінет Міністрів України видав розпорядження «Про схвалення Стратегії впровадження гендерної рівності у сфері освіти до 2030 року». Ця Стратегія визначає базові принципи, цільові групи, стратегічні цілі та завдання щодо реалізації державної політики щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у сфері освіти [5].

Отже, гендерний розвиток українського суспільства ґрунтується на правових засадах, що поступово визначають та вирішують нагальні проблеми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків як складову процесу євроінтеграції України.

### **Література**

1. Конституція України від 28 червня 1996р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>



2. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 8 вересня 2005 року № 2866-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text>
3. Концепція Державної соціальної програми запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на період до 2025 року від 10 жовтня 2018р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/728-2018-%D1%80#Text>
4. Урядом схвалено Державну стратегію забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року від 12 серпня 2022 р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/uriadom-skhvaleno-derzhavnu-stratehiiu-zabezpechennia-rivnykh-prav-ta-mozhlyvostei-na-period-do-2030>
5. Стратегія впровадження гендерної рівності у сфері освіти до 2030 року від 20 грудня 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1163-2022-%D1%80#Text>

***Роман ТРАЧУК***

*кандидат філософських наук,  
член Правління ГО “Нова полонина”,  
м. Київ, Україна*

## **НАРАТИВИ ПАМ'ЯТІ ТА ІСТОРІЯ: ПРОБЛЕМИ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОГО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ УКРАЇНИ**

Історія і пам'ять здаються протилежними одна одній. Традиційну історіографію критикують саме за те, що вона відрізняється від пам'яті, за її безособовий, колективістський і нерідко державницький підхід до минулого. Водночас серед

